

Beleid in hoofdpunten 2020-2025

1. Beleid

We gaan door op de ingeslagen weg. De basis daarvan is goed.

1.1 Voortzetting

Net als de afgelopen jaren zetten we in op:

A) Licht op maat en dus alleen daar waar het nodig is

Er is de afgelopen jaren al bewust gekeken of het licht echt nodig was. Zeker in het buitengebied. Daarnaast is er de afgelopen jaren geen overdreven hoeveelheid licht geplaatst. De ontwikkeling van nieuwe technieken en veranderde inzichten zorgt dat we bij vervanging nog beter kijken of het licht echt nodig is of dat er wellicht betere alternatieven te bedenken zijn, zoals bijvoorbeeld reflecterende belijning of een andere vorm van markering. Wellicht is er ook helemaal geen licht of alternatief nodig zonder dat de verkeersveiligheid in het geding komt. Het uitgangspunt 'Niet verlichten, tenzij' handhaven we.

B) Verlichten tot maximaal 70% van de geldende richtlijn qua lichtsterkte, zo goed mogelijke gelijkmatigheid aanhouden waar dat van belang is en geen verticale lichtsterkte aanhouden

In Nederland zijn we niet verplicht om te verlichten. De huidige richtlijn voor de openbare verlichting is de nen-norm NPR13201/A1.

Qua horizontale lichtsterkte (hoeveelheid licht op wegdek) houden we maximaal 70% aan van de geldende richtlijn. We houden geen verticale lichtsterkte aan (hoeveelheid licht op 1,5m hoogte).

De verdeling van het licht op de weg noemen we de gelijkmatigheid.

Op sommige locaties is de verdeling van het licht belangrijk en daar streven we naar een zo goed mogelijke gelijkmatigheid. Bij vervanging van bestaande verlichting laten we de afstand tussen de lantaarnpalen zoals die was. Per situatie wordt bekeken wat de best haalbare situatie is.

C) Per situatie bepalen wat de meest energiezuinige en duurzame oplossing is dat past bij budget en stand der techniek zonder koploper te zijn

Net als in de omliggende gemeenten, wordt al veel jaren gekozen voor duurzame en energiezuinige oplossingen. Per situatie wordt bekeken wat de beste oplossing is, passend in de omgeving, binnen het beschikbare budget en met de technische mogelijkheden. We kijken naar duurzaamheid en energiebesparing. We zijn volger van nieuwe technieken, maar hebben niet de ambitie om koploper te zijn. Streven is om uniformiteit in de lantaarnpalen te krijgen om de beheerkosten zo laag mogelijk te houden.

D) Voor wat betreft de openbare verlichting hanteren we geen Politie Keurmerk Veilig Wonen en geen Keurmerk Veilig Ondernemen

- Politie Keurmerk Veilig Wonen

Het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW), het is geen verplicht keurmerk. Voor de openbare verlichting in de gemeente, is het keurmerk Veilige Omgeving van belang.

Het keurmerk geeft aan dat achterpaden verlicht moet worden en de richtlijn voor de openbare verlichting volledig aangehouden wordt. De gemeente verlicht achterpaden al jaren niet. Vaak zijn deze ook zelfs van de woningbouwvereniging.

We hanteren daarnaast de richtlijn niet volledig, omdat er anders te veel licht op straat is. Daarom houden we voor wat betreft de openbare verlichting het keurmerk niet aan, net als in veel omliggende gemeenten.

Projectontwikkelaars kunnen op de nieuwbouwprojecten wel een PKVW Veilige Woning afgeven, maar zonder het certificaat Veilige Omgeving. De inwoners hebben dan toch recht op korting op hun verzekeringspremies.

- Keurmerk Veilig Ondernemen

Het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) is een keurmerk voor bedrijventerreinen en winkelgebieden. Er worden door ondernemers, verenigingen, politie, brandweer en de gemeente onderlinge afspraken gemaakt over diverse zaken, waaronder soms de openbare verlichting. In de gemeente Buren hebben we wel het KVO-B (bedrijventerrein) op alle bedrijventerreinen. Qua hoeveelheid openbare verlichting is ons beleidsplan 'Licht in de Openbare Ruimte' leidend voor wat betreft de hoeveel verlichting.

E) Geen schijnveiligheid creëren

Licht wordt vaak in één adem genoemd met veiligheid. Doordat er licht aanwezig is, voelt men zich veilig. Verlichting kan bijdragen aan de overzichtelijkheid van een gebied, maar ook aan schijnveiligheid. De echte veiligheid hangt met name af van de mate van sociale controle. We kiezen in woon- en centrumgebieden een lichtkleur waarbij gezichten goed herkenbaar zijn en proberen schijnveiligheid te voorkomen.

F) Hoofdfietsroutes binnen de kom worden verlicht, buiten de kom alleen die nu verlicht zijn

We hebben veel fietsroutes. Recreatieve fietsroutes worden niet verlicht.

Hoofdfietsroutes binnen de kom worden verlicht (directe of indirecte verlichting). Buiten de kom zijn een aantal hoofdfietsroutes verlicht (direct of indirect). Deze blijven ook verlicht. Andere routes worden niet verlicht. Er kan gebruik gemaakt worden van alternatieven ter ondersteuning.

Per situatie bekijken we of de verlichting op de hoofdfietsroutes binnen en buiten de kom in de nacht uit kan. In ieder geval wordt het licht gedimd zodra dat technisch mogelijk is.

G) Parken en groenvoorzieningen worden niet verlicht

Parken en groenvoorzieningen worden niet verlicht omdat hier in de avond en nacht geen sociale controle is. Het licht zou dan schijnveiligheid geven. Ook willen we de flora en fauna niet onnodig verstoren. In die parken en groenvoorzieningen waar nu wel verlichting staat,

wordt de verlichting in principe verwijderd. Maar wel in overleg met gebruikers en aanwonenden.

H) Gebiedsgerichte aanpak

In woongebieden gaan we anders om met verlichting dan in bijvoorbeeld een winkelcentrum. Per gebied wordt bekeken welke functie verlichting heeft en wat de benodigde hoeveelheid licht is en met welke verdeling van het licht. Ook de lichtkleur kan verschillen.

Openbare verlichting speelt een belangrijke rol in de woongebieden. Door de juiste lichtkleur toe te passen wordt een goede leefomgeving gecreëerd. Alle verlichting wordt gedimd.

Vrij liggende voetpaden verlichten we niet tenzij het een doorgaande route is en er voldoende sociale controle is. Achterpaden worden niet verlicht.

Op parkeerplaatsen wordt per situatie beoordeeld of verlichting zinvol is. Ook wordt gekeken of verlichting gewenst is in de nachtelijke uren. Alle verlichting wordt gedimd en op parkeerplaatsen waarvan geen gebruik wordt gemaakt in de avond en nacht wordt de verlichting, waar dat kan en mogelijk is, in de nacht uitgezet.

Bedrijventerreinen moeten goed bereikbaar zijn en aantrekkelijk voor bedrijven zijn om zich te vestigen. De openbare verlichting wordt gedimd en waar mogelijk gaat het licht uit in de nacht. De verlichting wordt besproken met de ondernemers. Doel is om de verlichting van de gemeente en de ondernemers zelf goed op elkaar af te stemmen.

I) Integrale afstemming

De gemeente kiest voor meer veiligheid en minder verlichting door integraal wegontwerp. Vanaf de start van aanpassing of aanleg van een weg of een heel gebied, zit het werkveld verlichting aan tafel bij deskundigen voor ruimtelijke ordening, stedenbouw, groen en verkeer. Infrastructurele mogelijkheden worden benut om de verkeers- en sociale veiligheid te vergroten. De noodzaak van openbare verlichting wordt hierdoor waar mogelijk beperkt.

J) Geen verlichte reclames aan de lichtmasten, verlichte reclameborden en beamers

Verlichte lichtmastreclames kunnen zorgen voor lichtvervuiling en een hoger energieverbruik. Ook kan het ervaren worden als een aantasting van de leefomgeving. Als er reclame borden aan de lichtmast bevestigd moeten worden, dan dienen de masten verzwaaard te worden. Dat is niet wenselijk en het uitgangspunt is dat er geen verlichte reclames aan de lantaarnpalen bevestigd worden.

Ook ten aanzien van andere lichtgevende reclameborden is de gemeente terughoudend. Het mag niet de leefomgeving aantasten, verrommeling van het landschap geven of de verkeersveiligheid in geding brengen.

Uitgangspunt is geen beamers meer toestaan. Deze veroorzaken vaak onnodige lichthinder en zijn storend voor mens en dier.

K) Niet meer licht in het buitengebied dan anno 2020

Uitgangspunt is om niet meer licht in het buitengebied te plaatsen dan nu het geval is.

L) Tegengaan van onnodige lichtvervuiling en lichthinder

We kijken (nog meer) naar eventuele lichthinder en –vervuiling. Onnodige lichthinder en vervuiling willen we voorkomen. We zetten in op lagere lampsterkte, gericht licht (minder strooilicht) en na de spits gaan we overall dimmen. Eventueel kan het licht in de nacht op bepaalde locaties uit.

Daarnaast kan lichthinder of lichtvervuiling ook komen door bijvoorbeeld reclame of aangelichte gebouwen. Vaak wordt niet alleen het pand aangelicht, maar ook de omgeving of de hemel. De gemeente zet zich in om deze lichtbroneigenaren te informeren over onnodige lichthinder/lichtvervuiling en zo gezamenlijk een prettigere leefomgeving te creëren.

M) Andere lichtbronnen afstemmen op de openbare verlichting

Niet alleen de openbare verlichting bepaalt het beeld buiten in de openbare ruimte, maar ook andere lichtbronnen. Sommigen beïnvloeden de verkeersveiligheid zelfs negatief. Ook licht vanuit etalages schijnt op de stoep. Hierdoor lijkt de openbare verlichting te zacht te branden. We gaan in gesprek met de lichtbron eigenaar wanneer daar aanleiding toe is.

1.2. Update ten opzichte van het voorgaande beleid

Ten aanzien van het voorgaande beleid is er niet meer sprake van een Taskforce Verlichting waarin energiedoelstellingen bepaald waren, maar het landelijke Energieakkoord.

N) Voldoen aan het landelijk Energieakkoord

In 2013 is door alle Nederlandse gemeenten en andere partijen het landelijk Energieakkoord (SER-Energieakkoord) ondertekend. Hierin zijn afspraken gemaakt om gezamenlijk tot een duurzame, klimaatvriendelijke omgeving te komen. Ten aanzien van de openbare verlichting zijn de volgende relevante doelstellingen genoemd:

1. 20% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2013
2. 50% energiebesparing in 2030 ten opzichte van 2013
3. 40% is voorzien van slim energiemanagement in 2020
4. 40% is energiezuinig in 2020

Wij hebben enkele jaren geleden al een forse energiebesparing gerealiseerd door in het buitengebied verlichting te verwijderen en zijn nu ook actief bezig om toch ook deze doelstellingen te kunnen realiseren. Oude verlichting wordt vervangen. Echter alleen vervangen van verlichting geeft niet als resultaat in 2030 dat we 50% energiebesparing hebben. Dan moeten er verdere stappen genomen worden als licht verder terugdimmen,

licht uit op bepaalde tijdstippen, sensoren gebruiken waarmee het licht alleen brandt als er gebruik van een weg gemaakt wordt en dergelijke. We bekijken per situatie wat we kunnen doen.

1.3 Aanvulling ten opzichte van het oude beleid

Zoals al eerder aangegeven gaan de ontwikkelingen snel. Dit houdt in dat we steeds nieuwe, aanvullende keuzes moeten maken.

O) Terughoudend ten aanzien van led/lcd displays/schermen

We zijn terughoudend ten aanzien van led/lcd displays en schermen (grote digitale reclame borden met of zonder wisselende beelden). Deze kunnen namelijk storend zijn in het landschap en vaak hebben ze effect op de verkeersveiligheid. Daarnaast speelt ook de omgevingswet een rol; er mag geen hinder ontstaan aan de fysieke leefomgeving. Maar ook zien we deze schermen steeds vaker in winkels en etalages. Hiervoor geldt dat dit niet zomaar toegestaan is, geen hinder voor de omgeving mag veroorzaken (zowel inwoners als de flora en fauna) en dat het in de avond gedimd moet worden en na sluitingstijd uit moet zijn.

Wellicht dat door toekomstige ontwikkelingen het standpunt ten aanzien van led/lcd displays/schermen en verandert.

P) Aanzetten tot circulaire economie

In een circulaire economie is er geen afval meer. Grondstoffen zetten we om in producten, deze worden gebruikt en daarna uit elkaar gehaald en de onderdelen weer opnieuw gebruikt. Dit vergt een ander productieproces.

Bij de aanschaf van producten stellen we als eis dat het aan de circulaire economie moet voldoen (voor zover mogelijk).

Een volgende stap is bezitloos leven. We kopen als gemeente dan geen lantaarnpaal meer, maar licht of eigenlijk nog beter, een veiligheidsgevoel. De markt voor de openbare verlichting is nog niet zover dat dit qua kosten/baten en mogelijkheden al zover is. We houden het wel in de gaten. Indien de situatie daar is wordt een afweging gemaakt tussen kosten/baten en de belangen van de gemeente.

Q) Volger Smart City

Smart City is een breed begrip. We kunnen het onderverdelen in een smart gemeente, smart bedrijven en smart inwoners. Concreet komt het neer op het slim aansturen van alles in de openbare ruimte. Voor een smart gemeente kan je daarbij denken aan een sensoren die een signaal geven als de vuilnisbakken vol zijn, fijnstofmeting, verkeerstelling, wifi in de lichtmast etc. Er zijn veel ontwikkelingen op dit vlak. Wij hebben zeker niet de ambitie om koploper te zijn, maar houden de ontwikkelingen goed in de gaten. Zodra het zinvol en betaalbaar is, passen wij het toe.

2 Communicatie

Zowel intern als extern willen we met elkaar in gesprek over waar licht wel en niet nodig is. Bij elk ontwerp wordt bekeken of het ontwerp zo gemaakt kan worden dat er geen licht als compenserende factor nodig is of dat het met bijvoorbeeld reflectie opgelost kan worden. We betrekken inwoners, verenigingen en het bedrijfsleven bij grote veranderingen bij 'Wat kan er wel en wat niet, wat moet er anders en wat kan er anders'.

Ook over de lichtbronnen die niet van de gemeente zijn, gaan we actief met elkaar in gesprek. Zeker daar waar er klachten zijn of de verkeersveiligheid in gevaar komt. De insteek is om niet met een vinger te wijzen, maar gezamenlijk te kijken hoe het aangepast kan worden.

Zo stemmen we het licht in de openbare ruimte bewuster en beter af met als resultaat een kwalitatief duurzame en prettige leefomgeving voor iedereen.